

[Justitsministeren.]

Bortset fra de særlige regler om vidnepligt for tjenestemænd, præster, læger og advokater har man hidtil savnet regler om vidnepligt i tilfælde, hvor lovgivningen pålagde vidnet tavshedspligt. For at bøde på dette foreslås der optaget en regel, der giver retten en almindelig adgang til i de nævnte tilfælde at bestemme, at vidneforklaring ikke skal afgives. Denne regel får navnlig betydning for statsautoriserede revisorer, apotekere og personale ved mødrehjælpsinstitutionerne.

Reglerne om fritagelse for pressens medarbejdere for at opgive, hvem der er forfatter eller kilde til unavngivne artikler og meddelelser, foreslås udvidet, således at de ikke alene skal gælde for redaktører og redaktionssekretærer, men også for journalister og andre, der i kraft af deres tilknytning til vedkommende skrift, trykkeri, nyhedsbureau eller forlag har fået kenskab til forfatterens eller kildens identitet. Samtidig foreslås området for vidnefritagelse udvidet, således at den hidtige ubetingede pligt til i visse tilfælde at afgive forklaring ophæves og erstattes af en adgang for retten til i disse tilfælde at pålægge vidnepligt.

Den ændring, der vel i praksis vil få den største betydning, er ophævelsen af afstandsgrænserne for vidners mødepligt. Efter de gældende regler har vidner i borgerlige sager som hovedregel ikke pligt til at give møde uden for den underretskreds, hvor de bor eller opholder sig, og vidner i straffesager har ikke pligt til at give møde uden for den nævnte kreds, hvis de derved vil komme til at rejse mere end 120 km med jernbane, dampskib eller rutebil eller 25 km på anden måde. Selv om der er adgang for retten til at pålægge fjernere boende vidner at give møde for den dømmende ret, når det er ønskeligt af hensyn til sagens oplysning, er det klart, at de gældende regler betyder en begrænsning af bevisumiddelbarheden i retsplejen. Når man tager hensyn til nutidens forbedrede samfærdselsforhold, kan en sådan begrænsning af bevisumiddel-

barheden næppe siges at være velbegrundet. Det foreslås derfor at ophæve afstandsgrænserne, således at vidneforklaring som hovedregel skal afgives for den ret, der behandler sagen. Man vil herigennem også opnå en mere hensigtsmæssig sagsbehandling; bl. a. vil man undgå den forhandling af sagerne, som de subsidiære afhøringer nødvendigvis medfører.

Når et vidne vægrer sig ved at svare, kan man efter de gældende regler pålægge vidnet en bøde eller tage vidnet i forvaring. Truslen om bøde vil undertiden være utilstrækkelig til frembringelse af forklaring; på den anden side vil forvaringstagelse ofte forekomme for indgribende. Der foreslås derfor som en slags mellemform anvendelse af løbende tvangsbøder, der i modsætning til almindelige bøder, men i lighed med forvaring virker som en vedvarende tilskyndelse til at opgive vægringen.

Den sidste af de af vidneudvalget foreslåede ændringer, som jeg finder anledning til at omtale her, er ophævelsen af reglerne om edsafleggelse. Reglerne om vidners pligt til at bekræfte deres forklaring med ed har i en lang årrække praktisk talt været ude af brug. Reglerne om partsed har indtil de seneste år været anvendt i beskedent omfang, særlig i faderskabssager, men reglerne har givet anledning til kritik, og det må vel også erkendes, at de betyder et betænkeligt brud på princippet om bevisbedømmelsens frihed og nærmest må betragtes som et levn fra retstilstanden før retsplejeloven.

Som nævnt indeholder forslaget enkelte ændringer, der ikke bygger på vidneudvalgets betænkning. Jeg skal her kun omtale én af disse ændringer, nemlig forslagets § 1, nr. 6. Ændringen går ud på at udvide bestemmelsen i retsplejelovens § 121, stk. 1, 2. pkt. — hvorefter justitsministeren bestemmer, hvorvidt en statstjenestemand tillige kan udøve advokatvirksomhed — til ikke alene at gælde statstjenestemænd, men enhver, der er ansat i det offentlige tjeneste. Bestemmelsen er begrundet i hensynet til at hindre konflikter mellem den pågæl-